Primera quinzena de setembre 1945 — Any II, Numero 17

El Poble Català

Butlleti d'informacio, aparégut en la cladestinitat, al servei d'Esquerra Républicana de Catalunya

Director politic : Andreu CLARET || Director : Lluis CAPDEVILA || Redactor en cap : Salvdor PERARNAU

Demanem justicia

Els nostres soldats foren els primers en començar la lluita contra el feixisme.

Que no ho oblidin les grans democracies; a Espanya encara hi ha el feixisme.

Les circumstancies actuals reclamen la formacio immediata d'un Govern catala i, a l'entorn seu, en unio sagrada, tots els anti-feixistes catalans.

EDITORIAL

No, la guerra no ha finit encara!

Han passat moltes coses : l'Alemanya, vençuda; el Japó, vençut; la guerra finida; Pétain condemnat a mort i amnistiat pel general de Gaulle. El drama, doncs, ha finit. I, no obstant, aquesta fi del drama no ha estat, a Europa, com era d'esperar, la joia del triomf. A Europa regna una espessa atmòsfera de recel, de desconfiança, i tothom esguarda el demà amb inquietud. I això és logic : les guerres, que destrueixen l'economia, porten com consequencia la misèria.

Algú ha dit, en caure vençut el Japó, que al món ja no quedava cap vestig de feixisme. S'equivocava qui feia tal afirmació : queda Franco. Han mort els seus amos — sense l'ajuda dels quals no hauria vençut — Hitler i Mussolini. I queda ell, el lacai de les mans brutes de sang, que ara vanament vol disfressar-se de democrata. (Franco, com tots els bandits, sempre ha estat molt amic de disfressar-se i és per això que ha convertit el seu régim en una mascarada sinistre.) Donc bé : vulguin no vulguin, mentre Franco regni a Espanya, la guerra no ha acabat ni s'ha acabat el feixisme. Qui no ho vulgui veure així, o bé és un imbècil o bé és un complice de la politica que ha ensangonat Europa des de l'adveniment de Mussolini. Franco, còmplice i lacai dels dictadors difunts; complice de Pétain — qui li lliurà el President Companys — és la guerra, és el feixisme, és el crim. Mantenir Franco en el poder, és negar els postulats en nom dels quals les nacions unides han lluitat contra la tirania. Mantenir Franco en el poder, és un delicte de lesa humanitat. Tenir-hi el més minim tracte, és deshonorar-se.

No, la guerra no s'ha acabat encara, perque feu Franco qui l'inicia en terres d'Iberia i les terres d'Iberia encara estan sota el jou de Franco. La guerra no s'acabarà fins que la República torni a ésser el règim legal del nostre poble. La guerra no s'acabarà fins que els governs de les nacions unides considerin Franco, d'acord amb el poble espanyol, com el que és : com un criminal de guerra. De fer justicia ja ens en encarregarem nosaltres, i nosaltres no amnistiarem. Es précisament per bondat que cal fer una justicia implacable que serveixi d'escarment. El poble frances sabé llançar als exèrcits dels reis la testa de Lluis XVI. El poble espanyol, que sabé ésser bo i generós el 14 d'Abril, sabrà ésser fort i sever quan arribi l'hora del retorn a la pau i a la justicia. No volem venjances ; volem justicia. I la volem contra tots els qui gosin oposar-s'hi. Hi ha hagut, en aquests sis anys de turments i d'agonia, massa llagrimes, massa sang per a poder perdonar. Per a obtenir aquesta justicia, per a enderrocar Franco i retornar la llibertat a la nostra terra martir, no volem cap ajut oficial. Ja ens ho sabrem fer nosaltres. Les heroiques F.F.I. parisenques començaren la insurrecció contra els alemanys amb, a més d'unes poques pistoles i fusells, cent cinquanta fusells metralladors. Les armes? Les armes ens les donaran els soldats de Franco. O els les prendrem. Car la llibertat no la serveixen en safata : cal saber guanyar-la.

Han passat altres coses : el triomf dels laboristes a Anglaterra, la formacio del Govern de la Republica espanyola a Mexic. Dos cops durissims contra Franco. Ara ja no hi ha escusa possible per a no trencar les relacions diplomatiques amb Franco. Ara les nacions que es diuen democratiques tenen el deure inel.ludible de reconeixer el govern legitim, el de la Republica. Això enardirà les energies latents del nostre poble i ens donarà a tots el coratge necessari per a liquidar per a sempre més la mascarada tragica del « Glorioso movimiento ».

Quan l'hora arribi, nosaltres, que mai no hem desertat, sabrem occupar el nostre lloc. No pas com afiliats a un partit o a una fracció del partit — car això, mentre a casa nostra hi ha catalans que moren o esperen la mort en les presons, no te cap importancia, — sinó com catalans. Nosaltres, en aquestes terres d'exili, sols hem tingut un pensament : Catalunya, la que ha sofert en els camps de concentració de M. Georges Bonnet i la que sofreix en les presons de Franco. Els matissos i picabaralles de partit ens interessen poc. Sols ens interessa una cosa : la llibertat de Catalunya. Per aixo hem lluitat amb la Resistencia francesa : perque sabiem que així lluitàvem per Catalunya.

LLEIALTAT

En el precis moment que em disposava a escriure aquest article, m'arriba la nova de la formació, a Mexic, del govern republica espanyol. Aquest esdeveniment no conviarà el seu sentit, que justament va lligat amb aquest fet.

D'ençà de l'alliberació de França i més encara després de l'alliberació, quasi total, del món, un clam deliròs surt de tots els indrets reclamant justicia per als republicans espanyols. Els periòdics dels moviments alliberadors, reclamen l'esbandiment del franquisme i el retorn immediat al regim normal de la República que la voluntat del nostre poble proclama en el jorn gloriòs del 14 d'Abril del 1931.

Els caps dels paisos aliats perfilen cada dia mes clara la seva intenció de no voler saber res del regim franquista el qual qualifiquen d'incompatible amb la nova estructura politica mundial. Però, darrera aquest clam popular i les declaracions dels governs aliats, una veu unànim crida la unió de tots els republicans espanyols i la formació dels seus respectius governs.

Per a fer possible aquesta unió, que avui, a pesar de la formació del primer govern republica a l'exili no és encara una realitat entre els partits i les masses antifeixistes, s'ha treballat per a poder trobar coincidència d'opinió en tot allò que pogues facilitar la unitat de tots els que veritablement volem la destrucció del derrer vestigi dictatoria; i la restauració immediata de les llibertats catalanes i republicanes.

No vull fer esment aquí de tot allo que hom podria dir en defensa de les tactiques politiques a seguir. Hem discutit ja prou i de sobres, hem dialogat ja prou i massa entre nosaltres, i mentre persistim cada ú en les seves posicions allarguem llastimosament l'assoliment del triomf tan esperat.

Vençuts per les armes del feixisme internacional, ens vegerem desposseits de la nostra República dins la qual tenien camp obert totes les idees de llibertat. Vençuda l'opressió arreu del món, nosaltres tenim indiscutiblement dret a la nostra República i a les nostres llibertats.

Possiblement hi ha hagut algunes precipitacions de part d'uns i altres en voler definir quin hauria d'ésser el camí a seguir. Avui, però, un sol objectiu ens ha de guiar en la tasca immediata : l'alliberament de la Pàtria. Es per aquest motiu que nosatres som els primers en voler reconeixer aquesta imperiosa necessitat.

Enduts pel millor sentiment de lleialtat als ideals ens aixecarem decidits per a servir amb fervor el sentiment esquerrà creient interpretar el sentiment de la massa del nostre partit i del nostre poble.

Les necessitats politiques de la nostra causa ens han fet comprendre la conveniència d'una rectificació i amb tal motiu havem decidit la disolució del Consell Directiu de l'O. P. que haviem creat per al reagrupament dels militants a França.

Aquest numero d'« El Poble Català » és el darrer que apareix com òrguen de partit. Els propers seran impregnats del mateix sentiment ideològic i amb el mateix esperit que ha guiat la nostra tasca, de voler que el nostre partit sigui l'exponent lleial i sincer dels postulats del nostre ideari. Treballarem amb tot el nostre entusiasme, posant « El Poble Català » al servei de l'ideari d'E.R. de C.

Ara la paraula és als nostres amics de l'altre grup d'E.R. amb els quals hem estat desconectats al llarg de tot aquest temps d'exili. Nosaltres estem enterament disposats a unir el nostre esforç amb la resta de militants del gran partit de la democràcia catalana, a, amb tot i trobar-nos distanciats amb els que opinen diferentment, estem plenament disposats a que totes aquestes diferències siguin discutides en el sí d'una sola organizació.

Per algunes allusions que m'han estat fetes referents al procediment utilisable que ens ha d'unificar, em permeto senyalar que, per a nosaltres, la unitat del partit ha d'esser feta amb totes les consequènces de la legalitat i aquesta no pot ésser altra que el retorn a les velles posicions.

Aqui a l'exili, hem de reconèixer s'han fet d'ambdues parts moltes coses sense qué a voltes es tingués en compte la voluntat de la gran massa de militants que restaren en terra catalana, i, vulguem a no, hem de reconeixer que totes aquestes questions sols a Catalunya podran ésser plantejades i résoltes.

Per damunt de totes les picabaralles de grups i de grupets, cal tenir present que hi ha Catalunya i és per aixo que estem segurs que els amics que ens han acompanyat en el nostre grup en la lluita durant moments dificils sabran comprendre que és precisament per a Catalunya que havem de réalitzar la unitat dels republicans catalans, i és per aixo que també estem segurs que els altres amics d'E. R de C. sabran mirar amb lleialtat la nostra decisio.

No oblidem que els encerts i els desencerts d'uns i altres deuen ésser subordinats als nostres germans de Catalunya on tots junts, en un jorn proper, podrem treballar per la plasmacio en réalitats del nostre ideari i per l'esplendor de la pàtria alliberada.

Andreu CLARET.

POMPEU FABRA

Professor "Honoris Causa" de Tolosa

Fa poc que el nostre gran patrici Pompeu Fabra ha rebut l'homanatge meritíssim de la Facultat de Tolosa del Llenguadoc nomenant lo Professor « Honoris causa ».

Mastre Fabra, per als catalans, mereix tots els homanatges del món. No sabriem trobar una altra figura de les lletres catalanes actuals més preeminent. Es el gran constructor del nostre idioma. L'home que ha sacrificat gran part de la seva vida treballant la nostra espiritualitat. Les seves mans són, en certa manera, sagrades d'esporgar i polir el nostre arbre sagrat.

La llengua catalana era vivà i pura però, desvallestada, desordenada, i els escriptors catalans es trobaven sempre davant la confusió caòtica. Mestre Fabra amb una paciencia de benedicti, per a dir-ho vulgarment, ha anat analitzant i sospesant mot per mot la nostra llengua i ha creat les normes gairebé difinitives de la nostra gramàtica i ens ha ofert el diccionari ortogràfic català. Pompeu Fabra ha estudiat amb conciencia la nostra llengua i la seva ànima ha restat encastada en ella. Per això la catalanitat de Mestre Fabra tè un relleu tan accentuat. Coneix la soca, les rels, les branques i la sava ancestrals de Catalunya perqué ha arribat fins al fons del fons del seu verb.

I el nostre Pompeu Fabra s'ens fa més gran encara si pensem que amb tot i els seus anys — no us volem dir vell ni voldriem que ho fossiu mai, Mestre Fabra — amb tot i els seu anys ha soportat l'exili amb la modèstia i la paciència de no importa quin refugiat. I nosaltres, els catalans que estimem Pompeu Fabra com una cosa consubstancial nostra, estaven contents i tristos a la vegada de tenir Pompeu Fabra à l'exili perque sabiem que al costat nostre hi teniem, en certa manera, l'ànima catalana, però, ens dolia pensar que Catalunya restava sense ànima : privada de la seva llengua i sense l'alta figura de Pompeu Fabra.

Es per això que « El Poble Català » fa patent la joia que ha sentit veient homanatjat el nostre il.lustre gramàtic amb el nomenament de Professor « Honoris causa » de Tolosa i « El Poble Català » no solament relicita cordialment el nostre gran patrici sinó que proposa, per a quan tornerem a Catalunya, organitzar l'homanatge a l'exiliat català que creiem que podria ésser representat per la figura excel.lent del gran treballador, del gran amant de Catalunya i del gran intel.lectual Mestre Pompeu Fabra.

La Redacció.

TROS DE REM

Del llibre en preparacio : « ARCA D'OR VELL »

Meravella sublim ! Dintre de l'arca
un tros de rem em porta la vi
de la mar infinita i de la barcasiò
de l'avi pescador.

D'aquell avi forçut, terròs de raça,
com una penya cantellut,
mirant, impràvit, l'onada que passa
i el rem triomfal que l'ha vençut.

D'aquell avi tan bru, de sang marina,
que com escut triomfal
duia la pipa i la barretina
amb la fidelitat de retornar alsorral.

D'aquell avi que duia al cos la marca
de tots els vents huracanats
i a cops de rem menava endins la barca
i esquinsava les boires i les tempestats.

I la barca llengera s'accostava
saltant inquieta sobre la vasta mar
quan la mar devenia roja i blava
sentint-se caure a sobre el cap-al?tard.

I a l'endemà cercant nova fortuna
sortia a sardinals
duent el tap de suro de la lluna
enfonsat a les ones immortals.

D'aquell avi que és símbol de la raça
menant la nau amb seny i cor ardit
car Catalunya ha hagut de lluitar massa
damunt la mar del temps entenebrit.

Però li resta el rem, el rem de l'avi
que és eina de treball i de combat
que fereix com un glavi
i esquinsa el ventre de la tempestat.

Però li resta el rem que és la fortuna
i el tresor més sagrat dels tresors ancestrals
aquest esperit dels pescadors de lluna
dels pares de la Pàtria, immortals.

Aquest esperit que treu el pit enfora
sobre el pit de la mar, donant el pit,
i viu sempre a la vora
de l'onada que salta cap a l'infinit.

Oh tros de rem, raig fi de marinada
que vens de mar endins de l'antigor
i has ajudat la bela ja cansada
i has saltat els esculls amb mès braò.

Oh rem sagrat que has dominatla Parca
i has esquinsat els horitzons marins !
dintre l'arca d'or vell guia la barca
de Catalunya pels millors camins.

Salvador PERARNAU.

EL POBLE CATALA ACUSA

Criem oportu reproduir el text del telegrama enviat per aquesta direccio al Procurador general Mornet :

« Le journal « El Poble Catala », organe de la gauche républicaine de Catalogne, édité en France, accuse Philippe Pétain d'avoir livré à Franco, qui le fit fusiller notre président Louis Companys, héros national et symbole de la Catalogne républicaine ».

Nous demandons que justice soit faite.

Pour le peuple catalan

Lluis Capdevila, Andreu Claret, Salvador Perarnau.

« L'alliberacio nacional és inseparable de l'insurreccio nacional », ha dit el general de Gaulle.

Els catalans no ho oblidarem quan arribi l'hora de la llibertat de Catalunya.

NO ELS HI DONEM LA RAO

Des de la radio Nacional de Espana, l'ex-redactor de « La Publicitat », Carles Sentis, avui a sou de Franco, deia que « els espanyols « rouges » a l'exili, es troben en la impossibilitat absoluta i total de « poder mai unir-se ».

Sembla una consigna, veritat ? I no poden pas queixar-se del bé que obeim nosaltres, enemics de Franco, les consignes de Franco.

ASE O BRETOL

« En la economia, en la cultura, en la difusion de la propriedad y en la alegria colectiva, estos nueve anos que van del 36 hasta hoy son los mejores de toda la historia moderna española y el signo cierto de las venturosas posibilidades de nuestra nación ante el porvenir. »

Aixo ho signa, a « La Vanguardia Espanola », un individu nomenat Eugenio Montes, de la Real Academia.

« El Poble Catala » obra une subscripcio per a comprar-li, a Eugenio Montes, unes sàrries.

PARAULES D'UN TAL RIANO A RADIO NACIONAL DE ESPANA :

« L'Espanya na estat pacifista i neutral durant la guerre ». (Pero ha ocupat Tànger i, tres dies abans de l'armistici, estava preparada per a, tal com Itàlia, envair la França.) « Hem estat un exemple. » (Si, un exemple que no cal seguir, un exemple al dictat de Hitler i Mussolini.)

« L'Epanya és la pau desitjada. » (Amb les presons plenes i els fusellaments a l'ordre del dia; i ravitallant els soldats alemanys de l'Atlantic, tal vegada perquè la pau fos més ràpida.)

Ja era hora!

Ja tenim un Govern de la Repùblica, un Govern de la Repùblica que, per dignitat, hauran de reconéixer els governs que es diuen democràtics.

Heus aci els noms dels seus components :

Josep Giral, president del Consell; Manuel Irujo, Osso rio i Gallardo, Jiménez de Asua, August Barcia, Ferran de los Rios, Alvar de Albornoz, Torres Campanya.

Hom diu que dels catalans hi figura Josep Terradelles. Després, alguns diaris han publicat la nova que no és Terradelles qui forma part del Govern, sino Nicolau d'Olvver. Sigui com sigui ens plau que en aquest primer Govern de la Repùblica hi hagi un català.

Ara a treballar de ferm !

UNA OBRA DE LLUIS CAPDEVILLA

Ben aviat les « Editions Universelles » publicaran la troduccio francesa — signada per Constance Fennell i Charles Vaysse — de l'obra que el nostre director Lluis Capdevila ha consagrat a Beethoven.

A CASA D'HITLER, EL PROTECTOR DE FRANCO

Aquest fotograbat és una provajefaent de les bàrbares torturesque han sofert els deportats als camps de la mort hitlerians. « El Poble Català » saluda atots els catalans, i els altres germans de terres ibèriques, resca-tats d'aquesta llocs sinistres ideplora amb profonda tristesa els que hi han restat per a sempremès.

« Catalans : El meu cor i el meu pensament estan amb vosaltres. Treballem tots per la unio i tinguem confiança en la nuestra Catalunya ».

Pau CASALS.

(Paraules pronunciades en finalitzar el seu concert a l'estudi de la B. B. C. de Londres).

memoriaesquerra.cat — El Poble Català [Tolosa de Llenguadoc, 1944-1945], 1/9/1945, pàgina 1